

Coryza:

hygiënemaat

Het afgelopen jaar zijn er veel Coryza-uitbraken geweest in Nederland. Om duidelijker te krijgen hoe deze uitbraken aangepakt en voorkomen kunnen worden, heeft de GD in opdracht van het Productschap voor Pluimvee en Eieren en het Ministerie van LNV onderzoek gedaan.

Behalve een enquête is er ook onderzoek uitgevoerd naar dragerschap onder herstelde koppels en koppels die later in de besmette stallen zijn opgezet. Bij de enquête is gekeken naar mogelijke contacten tussen bedrijven, ziekteverloop, communicatie rond de uitbraak, behandeling en preventiemaatregelen.

Coryza: hoe zat het ook alweer?

Coryza is een bacterie die een ontsteking van de neusholte veroorzaakt bij kippen. Andere vogelsoorten zijn veel minder gevoelig. Tevens kan Coryza zorgen voor gezwollen koppes. De ziekte wordt ook wel 'acute snot' genoemd. Lees meer over Coryza en het vaccineren tegen deze aandoening op pagina 10 en 11.

Meerdere uitbraken

Van begin juli tot begin november 2009 is bij achttien bedrijven in Nederland een infectie met Coryza vastgesteld. Het betrof in alle gevallen legbedrijven. Bij twee van de bedrijven is de infectie waarschijnlijk begonnen op hetzelfde opfokbedrijf. Bij het meest recent besmette bedrijf in het westen van het land is al meerdere keren Coryza vastgesteld in voorgaande jaren. Behalve een enkele geïsoleerde uitbraak, zoals op het bedrijf in het westen van het land, heeft er nooit een dergelijk uitgebreide uitbraak van Coryza in Nederland plaatsgevonden.

Resultaten onderzoek

Leeftijd

De leeftijd van de besmette koppels varieerde van 18 tot 82 weken. De uitval was in alle gevallen verhoogd en varieerde van 0,2 tot 4,6% per

regelen blijven belangrijk

Coryza-besmettingen in Nederland

week. De productiedaling wisselde sterk: van 2 tot 74%.

Typen

Er lijken drie typen een rol gespeeld te hebben bij de uitbraken in 2009. De stammen betrokken bij de eerste en tweede uitbraak lijken erg te verschillen van de andere. Ook de stam gevonden bij uitbraak vier lijkt een andere stam dan de rest.

Contacten

In totaal zijn vier bedrijven met kooihuisvesting en veertien met alternatieve huisvesting (zeven scharrelbedrijven zonder uitloop en zeven met uitloop) besmet geraakt. De eerste twee uitbraken zijn aan elkaar verbonden doordat het besmette koppel is doorverkocht als ruikoppel aan de veehouder van uitbraak twee. Dit zijn dus dezelfde kippen.

Bij een opfokbedrijf zijn, voordat de diagnose gesteld werd, de dieren verplaatst naar twee legbedrijven (uitbraak vijf en dertien). Mogelijk heeft het vervoer van deze koppels andere bedrijven besmet. Uitbraak dertien betreft een uitbraak bij de oudere hennen op het bedrijf, die de infectie zeer waarschijnlijk van de besmet aangevoerde opfokhennen hebben

opgelopen. Bij de uitbraken drie, vier en zes gaven veehouders aan dat er een opfokstalletje (groot genoeg voor ongeveer 3000 tot 4000 dieren) in de buurt staat waar regelmatig kippen werden aan- en afgevoerd. Sinds de eerste uitbraak van Coryza in dit gebied is dit stalletje leeg gehaald. Van een aantal bedrijven is het zeer waarschijnlijk dat de besmetting is overgedragen door de wind aangezien de bedrijven erg dicht bij elkaar liggen.

Preventie

Alle veehouders zijn overgegaan tot het vaccineren van het volgende koppel tegen Coryza met een dubbele injectie-enting tijdens de opfokperiode.

Dragerschap

Dieren kunnen na een besmetting met Coryza drager blijven. De GD heeft een PCR voor het aantonen van Coryza ontwikkeld. Er is op de betrokken bedrijven onderzoek gedaan naar dragerschap en er is gekeken of de bacterie aan te tonen was bij vervolggokpels met behulp van deze PCR.

Op twee bedrijven werden dragers aangetoond. Twee koppels bleken, resp. 5,5 en 5 maanden na de diagnose, nog positief te zijn in de PCR. Ook zijn er op enkele bedrijven monsters genomen van het koppel dat na het zieke koppel in de stal is opgezet. Hierbij is in geen van de gevallen de bacterie aangetoond. De vraag is of er op de overige bedrijven geen dragers meer zijn of dat het aantal dragers zo laag is dat deze niet zijn opgepikt.

Conclusies

De meeste pluimveehouders scherpen de hygiënemaatregelen goed aan tijdens een uitbraak. Deze extra maatregelen worden echter meestal wel snel weer afgeschaft. Daarnaast is opvallend dat pluimveehouders elkaar vaak niet aanspreken op hygiënegedrag, terwijl het gedrag van de buurman wel veel invloed kan hebben op een mogelijke besmetting. Ook de controle op het ontsmetten van vrachtwagens kan beter. Vuile pallets en eiertays worden vaak niet teruggestuurd.

Adviezen bij Coryzabesmetting

- Ent het volgende koppel;
- Bij meerleeftijdenbedrijven: zorg dat op één moment alle dieren op het bedrijf geënt zijn;
- Check bij meerleeftijdenbedrijven het oudste koppel op dragers met de PCR-test zodra u wilt stoppen met enten.

De herfst- en wintermaanden zijn de periode waarin Coryza de kop op steekt. Waakzaamheid blijft dus geboden!